

arallegim

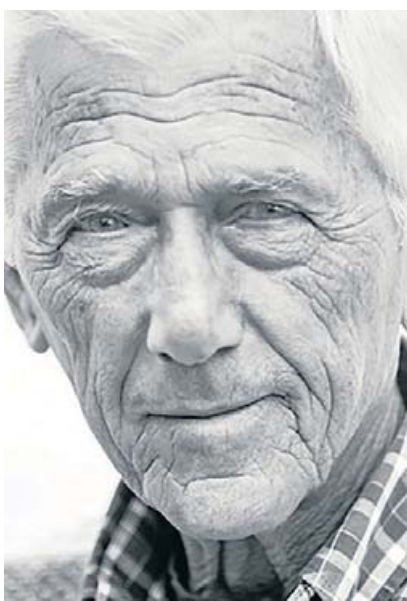
ELS LLIBRES
I LES COSESIGNASI
ARAGAY

Tot i el títol, aquest no és un article polític. És alguna cosa més fonda, més íntima. Cada vida té el seu aroma, la seva fragància. Cada ésser humà és un món sencer, una lluita. No és tan fàcil reflectir la riquesa que tots portem dins. Theodor Kallifatides hi té la mà trencada. Si fa unes setmanes parlava del seu llibre *Una altra vida encara*, ara ho faig de *Mares i fills*, també publicat per Galàxia Gutenberg en traducció del grec modern de Montserrat Camps. Kallifatides –ja ho vaig explicar– va emigrar amb 25 anys a Suècia, on es va convertir en escriptor d'èxit en suec. De gran (ara en té 82) ha retornat al grec en obres de caràcter més personal.

Als 68 anys fa una visita a la seva mare nonagenària, la Maria, que viu al pis familiar d'Atenes i s'espavila molt bé. Ah, rellegeix un text sobri i a estones colpidor que anys enrere el pare, quan era viu, li va escriure per explicar-li la seva accidentada vida per culpa, sobretot, del nacionalisme turc... i també del grec. El pare era mestre d'escola, creia en l'educació, no volia continuar la tradició de l'odi per les idees dels que no pensen com tu. "El pare em va fer persona i la mare escriptor". D'aquest doble encontre en surt un llibre en què memòria i present es fonen.

La literatura, com diu l'autor, no va a part de la vida, sinó que crea vida. Kallifatides juga amb les paraules, igual com ho fa la seva mare. Tots dos tenen el do de la llengua, a més del do dels petits gestos. S'asseuen al balcó a mirar la ciutat, a xerrar, a

"No ens rendim"

FLORENCE MONTMARE

prendre cafè i beure *retsina*. Ploren amb llàgrimes d'alegria, que són les que "brollen de la font de la modestia", i ell escolta històries que ja ha sentit molts cops: "És igual. No t'avorreix pas el mar, i bé que l'has vist moltes vegades".

El tercer personatge és el germà, Stélios, "un grec amb majúscules. Lleial, insaciable en matèria de diversions, sempre a la contra de tot i de tothom [...] De paraula àgil, es basa en la primera impressió, s'entusiasma fàcilment i es desencanta encara més fàcilment". El quart personatge és Grècia, Atenes, on al contrari de quan era petit, ara Kallifatides hi sent parlar rus, albanès, serbi i altres llengües. "A Grècia, com a Suècia, l'enfronta-

ment amb els immigrants és el mateix. Oficialment són un problema. Extraoficialment, una solució". Com aquí. Qui cuida els nostres pares?

La mare té una ideologia molt simple: "Els pobres també tenen dret a viure". I unes quantes idees ben arrelades: "No vaig enlloc amb les mans buides", "Fes el bé i no miris a qui" (això ja ho deia la seva mare), "És un mal any, aquest, Déu s'ha cansat de nosaltres", "Si penses escriure un llibre sobre mi no hi vull sexe ni paraulotes", "El més important és que t'estimis els que han de menjar el que cuinis". I aquesta és la seva visió de com han canviat les coses: "Primer teníem gana, ara el menjar ens surt per les orelles. Erem primers i ara fem panxa. Primer treballàvem molt i ara fem el gandul. Primer ens estimàvem la nostra gent i ara ens estimem a nosaltres mateixos. Per sort ja soc vella i no tindré temps de veure més bogeries". Abans "cadascú tenia les seves manies, i ara tots tenen la mateixa: diners, diners, diners..." "A tot arreu hi ha bona gent, el món es queixa que els rosers tenen espines en comptes d'alegrar-se perquè tenen roses".

Kallifatides creu que els grecs són fills de la seva mare i els suecs fills de la seva societat. Ell no sap ben bé què és, cosa que li dona un gran avantatge literari mentre recorda la lliçó del pare: "No ens rendim". En el seu cas, no rendir-se és seguir escrivint, seguir sent una persona entre persones. "La vida no és un somni. De vegades fins i tot és més bonica". En especial quan sent l'olor de llimona de la teva mare. ♡

ELS MÉS VENUTS

CATALÀ

FICCIÓ

[1] **Dolça introducció al caos**
MARTA ORRIOLS / Periscopi
250 pàgines i 17,50 € 1/5

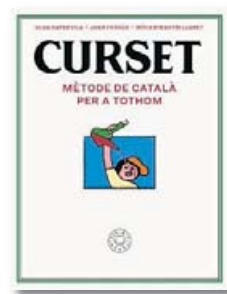
[2] **Canto jo i la muntanya balla**
IRENE SOLÀ / Anagrama
192 pàgines i 16,90 € 5/78

[3] **Les tenebres de l'alba**
KEN FOLLET
Rosa dels Vents
912 pàgines i 24,90 € 7/7

[4] **Escac al destí**
LLUÍS LLACH
Univers
296 pàgines i 24,95 € 4/34

[5] **Si ens ensenyessin a perdre, guanyaríem...**
A. ESPINOSA / Rosa dels Vents
248 pàgines i 18,90 € 9/4

NO-FICCIÓ

[1] **Curset. Mètode de català per a tothom**
OLGA CAPDEVILA Blackie Books
320 pàgines i 19,90 € 9/10

[2] **El futur del català depèn de tu**
CARME JUNYENT La Campana
144 pàgines i 14,90 € 6/9

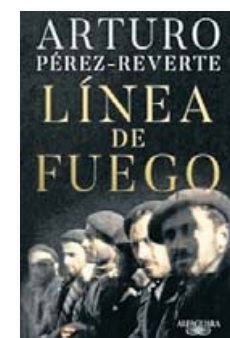
[3] **La lluita a l'exili**
CARLES PUIGDEMONT
La Campana
384 pàgines i 21,90 € 2/8

[4] **Tornarem a vèncer**
ORIOL JUNQUERAS / MARTA ROVIRA
Ara Llibres
70 pàgines i 10,90 € 1/9

[5] **No diguis res**
PATRICK RADDEN KEEFE
Periscopi
576 pàgines i 22,90 € 3/9

CASTELLÀ

FICCIÓ

[1] **Línea de fuego**
ARTURO PÉREZ-REVERTE
Alfaguara
740 pàgines i 22,90 € 1/4

[2] **¿A qué estás esperando?**
MEGAN MAXWELL Planeta
672 pàgines i 16,90 € -/2

[3] **Las tinieblas y el alba**
KEN FOLLETT
Plaza & Janés
928 pàgines i 24,90 € 2/7

[4] **Si nos enseñaran a perder, ganaríamos siempre**
ALBERT ESPINOSA / Grijalbo
248 pàgines i 18,90 € 6/4

[5] **Simón**
MIQUI OTERO
Blackie Books
448 pàgines i 23 € 7/4

NO-FICCIÓ

[1] **El infinito en un junco**
IRENE VALLEJO
Siruela
448 pàgines i 24,95 € 1/47

[2] **Vida contada por un sapiens a un neandertal**
J.J. MILLÁS / J. ARSUGA / Alfaguara
368 pàgines i 20,90 € 3/6

[3] **Emocionarte. La doble vida de los cuadros**
CARLOS DEL AMOR / Espasa
232 pàgines i 19,90 € 5/2

[4] **Dime qué comes y te diré qué bacterias...**
BLANCA GARCÍA OREA / Grijalbo
272 pàgines i 18,90 € 2/4

[5] **Capitalismo (1679-2065)**
SANTIAGO NIÑO-BECERRA / Ariel
368 pàgines i 20,90 € 4/5

Rànquing setmanal del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura
Posició setmana anterior / Setmanes en el mercat

UN TAST
DE CATALÀALBERT PLA
NUALARTMés sobre "Ja som dos!"
i "Ja en som dos!"

El 18 de gener vaig publicar un *tast* en què deia que quan la meva sogra responia "Doncs ja en som dos!" al meu comentari "Avui he dormit malament" recorria a una frase viva i genuïna però que no era la més estàndard i general, que seria "Doncs ja som dos!" Avui, després de parlar-ne amb altres lingüistes, rectifico. El que diu la meva sogra és molt més general i sistemàtic del que em pensava, fins al punt que dir "Doncs ja som dos!" en aquest context –i reconec que jo ho diria– podria ser fins i tot un castellanisme.

"Som dos" o "En som dos" són dues frases possibles en català en contextos sintàctics diferents. Si entro en un restaurant amb la parella i em pregunten "Quants sou?", he de respondre "Som dos". Dir "En som dos" és una flagrant ultracorrecció. En

canvi, si responc a un "Avui estic cansat" amb "Ja en som dos!", no em limito a dir quants som sinó que dic que som dos els cansats. I aquest *cansats* seria el que es pronominalitza amb *en*: "Ja en som dos (*de cansats*)!" ¿Seria incorrecte dir "Ja som dos!"? Em veig incapaç d'afirmar-ho.

Sí que veig incorrecta (o ultracorrecta) una estructura que cada dia sento més als informatius: "Tres nous casos de covid confirmats a l'Aran i ja en són deu". Per què sovint amb el *som* (1a persona) un *en*

UNIR UNA XIFRA A UN SINTAGMA NOMINAL A TRAVÉS DEL VERB 'SER' NO LEGITIMA QUE APAREGUI UN 'EN'

sembla possible i amb el *són* (3a persona) no? Perquè dient "Som dos nosaltres" no ho diem tot, el *cansats* queda penjat, i això potser legítim *en*. En canvi, dient "Són tres els nous casos de covid confirmats a l'Aran" sí que ho diem tot i, per tant, ens limitem a atribuir una xifra a un sintagma nominal (per complex que sigui) a través d'un verb copulatiu, i això no legitima un *en*, com tampoc el legítim *en* en el cas del restaurant.

Ara bé, fora d'aquest "Ja en som X!" molt més viu i general del que creia, no és clar que, en aquestes estructures, un *som* sempre legítim *en*. Exemple: "L'independentisme avança. Abans (n)érem pocs i ara (en) som molts més". I, alerta!, que vol dir "molts més (d'independentistes)". Jo no hi posaria cap *en*, i vosaltres? ♡